

PRANCKŪNAS JUOZAS

Gimė 1921 01 01 Padustėlyje Zarasų rajone,
mirė 2005 03 15 Panemunėlio gelež. st. Rokiškio rajone

Pedagogas, kraštotyrininkas

Mokėsi 1927–1933 m. Dusetų pradinėje mokykloje, Zarasų, Ukmergės gimnazijose, 1939 m. eksternu išlaikė egzaminus Kaune ir gavo brandos atestatą. 1941–1942 m. studijavo VDU Filosofijos fakultete istoriją ir žurnalistiką. 1949 m. baigė Šiaulių mokytojų seminariją. 1962 m. neakivaizdžiai baigė Vilniaus pedagoginiame institute Rusų kalbos ir literatūros fakultetą. Mokėsi Vilniaus universitete pedagogikos aspirantūroje, tačiau dėl sveikatos ir kitų aplinkybių mokslą nutraukė.

Nuo 1938 m. gyveno ir dirbo Kaune, 1939 m. savanoriu išėjo į Lietuvos kariuomenę, prasidėjus karui, buvo patekęs į vokiečių nelaisvę, pabėgo. 1942 m., kad nepaimtų darbams į Vokietiją, išvyko mokytojauti į Strilungius, vėliau dirbo 1942–1944 m. Navikuose, 1944–1945 m. Rimšės progimnazijoje (visos Dūkšto valsčiuje). 1945 m. kovo mėn. suimtas, apkaltintas priklausymu Lietuvos laisvės armijai, kalėjo Vorkutoje. 1947 m. sausio mėn. paleistas, grįžo į Tolimėnus pas šeimą, mokytojavo. 1947–1949 m. dirbo Rokiškio rajono Kraštų pradinėje mokykloje, 1949–1951 m. Pandėlio gimnazijos direktoriumi, 1951–1991 m. Panemunėlio vidurinės mokyklos direktoriumi.

Suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokytojo Garbės vardas (1965), kultūros-švietimo darbuotojo garbės vardas (1968).

Aktyviai dalyvavo „Žinijos“ draugijos veikloje, skaitė pedagoginio turinio paskaitas, dalyvavo mokyklų mokslinio tyrimo instituto konferencijose, publikavo straipsnius rajoninėje ir respublikinėje spaudoje. Vadovavo Rokiškio rajono Kultūros-švietimo komisijai, jo rūpesčiu ir sumanumu Panemunėlyje 520 vietų mokykla pastatyta vietos ūkių ir įmonių lėšomis.

Nuolat domėjosi Panemunėlio krašto istorija, papročiais ir tradicijomis, žmonėmis, užrašinėjo atsiminimus. Jo iniciatyva įkurtas mokyklos muziejus, baigęs pedagoginę veiklą, jį padėjo tvarkyti, talkininkavo Rokiškio krašto muziejui renkant kraštotyrinę medžiagą ekspedicijose. Surinktą medžiagą susistemino.

Mokyklos muziejuje liko jo parengtų ir nepublikuotų mašinėle ar kompiuteriu rinktų kraštotyros darbų „Panemunėlio apylinkės gyventojų medicininio aptarnavimo istorija“, „Panemunėlio apylinkės rezistentai, politkaliniai ir tremtiniai“, „Panemunėlio krašto tautosaka“, Panemunėlio krašto poetai. II“ (2000), „Panemunėlio krašto išnykę dvarai, išnykę ir beišnykstantys kaimai“ (2000), jo paties eilėraščių rinkinys „Surasti lapai“ (2000) ir daug kitų.

Savilaidos būdu išleido 6 knygeles. Pirmoji kompiuteriu spausdinta knygelė pasirodė 1996 m. „Panemunėlio kraštas ir jo žmonės“.

Kraštotyrinė medžiaga įtraukta į monografijas „Panemunėlis“ (2011), kartu su V. Mačiekumi rengė žymesnių panemunėliečių biogramas, atsiminimai apie P. Širvį publikuoti knygoje „Metai su Pauliumi“ (2007).

Publikavo straipsnius spaudoje: „Gimtasis kraštas“, „Gimtasis Rokiškis“, „Naujoji Romuva“, „Spalio vėliava“, „Tarybinis mokytojas“, „Zarasų kraštas“ ir kt.

Knygos

Jaunystės atradimas ir pedagoginiai apmąstymai / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 2000. - 64 p. : iliustr.

Kad rytdiena būtų šviesesnė... : apybraižos / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 2003. - 34 p. : iliustr.

Panemunėlio mokyklos istorija, pagal mokytojų prisiminimus / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 2003. - 32 p. : iliustr.

Mūsų senelių ir prosenelių godos ir prisiminimai / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 1998. - 22 p.

Panemunėlio kraštas ir jo žmonės : informacinis biuletėnis / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 1996. - 32 p.

Panemunėlio krašto poetai, dainininkai ir dainos / Juozas Pranckūnas. - Panemunėlis, 1997. - 42 p.

Šaltiniai

Gasiūnas V. Rokiškio žemės šviesuliai. - Utena : UAB "Utenos sp.", 2001. - P. 89-93.

Indrašius V. Svaitutėlės čiurlenimas. – Vilnius, 2001. – P. 103, 152-161.

Panemunėlis. - Vilnius : Versmė, 2011. - D.2, p. 1549.

Vardai amžinybės šviesoje. - Rokiškis : UAB "Vita Litera", 2014. - P. 103.

Gimtasis Rokiškis. – 1996, saus. 3, p. 2; 2001, saus. 4, p. 3; vas. 8, p. 3; 2005, kovo 16, p. 7; 2012, kovo 6, p. 1.